

(Kort bemærkning).

Knud Lind (FP):

Jeg nævnte den mærkelige argumentationsform, som man øjensynlig er kørt helt fast i i VS. Hr. Wilhjelm kritiserer udvalget, der er nedsat, på grund af, at det mangler kendskab til undersøgelser og mangler kendskab til, hvad der foregår ude i amterne. Derfor vil udvalgets arbejde formentlig efter hr. Wilhjelm's opfattelse slet ikke kunne give noget positivt resultat.

Efter VS' beslutningsforslag vil man have en fast vagt under fikseringen. Så kan jeg spørge: har man nogen som helst undersøgelser, der begrundes, at der skal være en fast vagt – ud over et enkelt tilfælde i 48 dage? Har man ud over det enkelttilfælde nogen som helst undersøgelser? Dem, som man kritiserer udvalget for at mangle.

Det næste er, at man vil sætte en grænse for observationstidens længde. Så spørger jeg igen: hvor er de undersøgelser, som godtgør, at hr. Wilhjelm, inden udvalget er færdigt med sit arbejde, godt kan fremsætte et forslag som dette?

Man vil afkorte justitsministeriets behandling af klagesager, og man vil søge mere personale. Så spørger jeg igen: hvor er de konkrete undersøgelser, som VS måske ligger inde med, der godtgør, at alle disse punkter under 2, 3 osv. netop nu skal køres igennem?

Det er rigtigt, at punkt 1 om at sikre en indberetning kunne give nogle undersøgelser hen ad vejen, men det berettiger sandelig ikke til at tage punkt 2, 3 osv. med. Det er jo noget, man har med i samme forslag, som vi skal vedtage. Det er derfor, jeg synes, hr. Wilhjelm er noget urimelig i sin argumentation.

(Kort bemærkning).

Wilhjelm (VS):

VS omdelte til ordførerne i januar i år et baggrundsmateriale på 40 sider med alle referencer til de undersøgelser, der er lavet, bl.a. af klagefristerne, hvor det viste sig, at den formelle ret, som tvangsindlagte har til at indbringe spørgsmålet for domstolene, i virkeligheden er illusorisk, fordi der jævnt hen går 3 måneder, inden man overhovedet kan nå frem til en domstol med en sådan klage, og inden da er tvangsindlæggelsen i de

allerfleste tilfælde ikke længere aktuel. Vi har i det pågældende materiale fremlagt udførlige beskrivelser af, hvordan det foregår i forbindelse med bæltefikseringen. Det er ikke denne ene sag på de 48 dage. Det fremgår jo også af, at vi fremsatte dette forslag, længe før vi kendte den sag på de 48 dage. Men det er i almindelighed dybt psykotiske, ofte paranoide patienter, som man ikke bare lægger i bælte, men låser inde i enrum. Så føler de sig selvfølgelig endnu mere hjælpeløse. Det er ikke af ond vilje, man gør det, det er for at beskytte dem mod andre patienter, og det erkender vi kan være nødvendigt, men af samme grund er det også nødvendigt at placere en fast vagt. Det er sådan set udførligt dokumenteret i de 40 sider, vi dengang gav hr. Knud Lind og alle mulige andre, men jeg skal da gerne tilstille hr. Knud Lind et eksemplar igen.

Vi erkender – det gør vi her i bemærkningerne – at vi ikke kan redegøre for, hvor mange faste vagter det ville betyde. Det skyldes, at vi i alle de år, hvor vi har forsøgt at undersøge disse forhold, ustandselig er blevet afvist, når vi har spurgt, hvor stort et omfang bæltefikseringerne har, for det findes der ingen opgørelse over. Det er bl.a. derfor, vi foreslår, at det skal der laves opgørelser over.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Den fg. formand (Povl Brøndsted):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 36:

Forslag til lov om ændring af lov om rettens pleje og borgerlig straffelov. (Ændring af regler for isolation af varetægtsfængslede).

Af Bernhard Baunsgaard (RV) m.fl.
(Fremsat 18/10 83).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Det er jo kun kort tid siden, vi havde en debat her i Folketinget om isolation, og jeg skal derfor ganske undlade at komme ind på vore synspunkter og begrundelser for, hvorfor vi fra regeringens side ønsker at begrænse isolationen. Det blev nævnt dengang.

Den eneste indvending, jeg har mod det af hr. Bernhard Baunsgaard genfremsatte lovforslag, er, at jeg mener, det er for vidtgående. Jeg mener, at den afbalancerede løsning, der er fremkommet fra strafferetsplejeudvalget, er rigtigere, og at det bør være inden for den ramme, der er angivet her af flertal og mindretal, vi søger at finde frem til en ordning med begrænsning af isolation. Men at en begrænsning skal finde sted, er vi altså enige om.

Jimmy Stahr (S):

Jeg var også inde på det, da vi behandlede justitsministerens forslag til ændringer i retsplejeloven, og føler egentlig heller ikke, at jeg har mulighed for at sige noget nyt.

Vi talte dengang om ministerens forslag, som lød på 3 måneder, og der var nogle i strafferetsplejeudvalget, der havde nævnt 2 måneder. Nu har vi altså et forslag om 4 uger eller 1 måned. Jeg kan kun sige, at vi vil se positivt på forslaget. Vi vil nu få lejlighed til at behandle alle tre muligheder i retsudvalget, og dér mener jeg at vi givetvis kan nå frem til et eller andet resultat, idet vel nok de fleste af os er enige om, at en begrænsning skal der til, og at isolationstiden skal begrænses på en eller anden måde. Men jeg ønsker altså ikke her i dag at sige præcist, om det bliver 1 eller 2 eller 3 måneder.

Hagen Hagensen (KF):

Også jeg kan henholde mig til, hvad jeg sagde under den drøftelse, vi havde, da justitsministerens forslag om de samme emner, som her berøres, for kort tid siden var til første behandling.

Der er ingen tvivl om – det vil jeg også godt gentage nu i dag – at vi alle ønsker, at både varetægtsfængsling og den isolation, der finder sted under varetægtsfængsling, bør

begrænses mest muligt. Der er ingen tvivl om, at vi ønsker stærkt, at varetægtsfængsling aldrig nogen sinde må strække sig ud over, hvad der er nødvendigt for at efterforske sagen, og at varetægtsfængsling – og under denne også isolation – må ophøre, så snart der ikke længere er nogen grund til at have disse ting.

Spørgsmålet om isolation af varetægtsfanger har været rejst igennem lang tid og har givet anledning til mange, mange drøftelser. Der er for mig heller ikke nogen tvivl om, at isolation i nogle tilfælde, måske endda i adskillige tilfælde, kan komme til at give fysiske og psykiske men for nogle af dem, som har været undergivet det. Men så vidt jeg mener at være orienteret, er det alligevel et fåtal af dem, der har siddet varetægtsfængslet og været isoleret, der ikke ender med også at blive dømt for et eller andet forhold. Der er vel nok nogle enkelte, og om dem vil jeg sige, at det er meget beklageligt, at det så er kommet til at gå ud over dem. I visse tilfælde sker der ikke domfældelse på grund af bevisets stilling, hvilket ganske givet skal komme den tiltalte til gode.

Men vi må også tænke på, at der er ganske mange ofre for forbrydelser, der på samme måde og vel i langt, langt videre omfang får både fysiske og psykiske men af det, der er overgået dem. Jeg tror nok, vi har et større hensyn at tage til dem end til de relativt få, der kan komme ud for at få men af at være isoleret eller varetægtsfængslede.

Det væsentlige for os er at få opklaret de lovovertrædelser, der begås, som vi desværre har alt for mange af. Det er meget væsentligt, at vi får opklaringsprocenten forhøjet, og dertil tjener jo efterforskning af de enkelte forhold. Det er langt vigtigere for mig at få opklaringen hævet og gjort til det, der er det væsentlige, end om vi straffer på den ene eller den anden måde.

Jeg synes, at det forslag, som det radikale venstre her har fremsat, går alt for vidt. Det skal naturligt indgå i de videre overvejelser i retsudvalget i forbindelse med den videre behandling af det af justitsministeren fremsatte forslag, men jeg synes, det er rigtigt af mig allerede nu at sige fra over for dette forslags meget absolutte grænser.

Jeg henholder mig fortsat til, at det, der sker med varetægtsfængslede i isolation, sker på domstolenes ansvar, og de har pligt til at

[Hagen Hagensen]

følge, at disse forhold ikke kommer til at udstrække sig urimeligt.

Bjørn Elmquist (V):

Der er flere elementer i dette forslag fra de radikale. Hidtil har vi jo her fra talerstolen mest hørt om det, der går ud på at sætte en overgrænse på maksimalt 4 uger for isolationsperioden. Den diskussion, om det skulle være 4 uger, om det skulle være 2 måneder, eller om det skulle være 3 måneder, havde vi jo, som det allerede rigtigt er sagt flere gange heroppefra, da vi i oktober måned diskuterede justitsministerens lovforslag.

Derudover kommer dette forslag fra det radikale venstre ind på nogle andre elementer: spørgsmålet, om man kan tvinge en konkret bedømmelse igennem, spørgsmålet, om isolation skal slutte, når efterforskningen slutter, spørgsmålet, om fængselspersonalet skal gøres ansvarligt for ophævelsen af isolationen, når perioden er ophørt, spørgsmålet om udtrykkeligt samtykke til afhøring under isolation, og så det sidste, at isolation skal tælle dobbelt ved strafudmålingen, og at der ved eventuel erstatningsydelse skal tages særligt hensyn til, at man har været isoleret. Dette er emner, som måske ikke så direkte indgik i vores diskussion af justitsministerens lovforslag i oktober måned, men alligevel synes jeg nok, at nogle af elementerne – så at sige dem alle sammen – også var oppe at vende dengang.

Vi fik bl.a. fra bemærkningerne til justitsministerens lovforslag at vide, at også justitsministeren ville lægge op til, at domstolene i højere grad end hidtil skulle tage hensyn til, om der under en varetægtsfængsling havde fundet isolation sted, og det skulle også kunne fradrages i strafudmålingen.

Alt i alt kan man vel sige om dette forslag fra de radikale, at det i en lang række tilfælde er mere kategorisk end det, justitsministeren har fremsat, men jeg synes, det vil være rigtigt, at vi ser på dette i forbindelse med justitsministerens forslag, som vi har til behandling i retsudvalget i øjeblikket.

Jeg vil til sidst gøre et par bemærkninger om det, som er forskelligt fra det radikale lovforslag, der var fremme under sidste folketingsssamling, nemlig forslaget om, at samtykke til at lade sig afhøre uden forsvarerens tilstedeværelse skal gives gennem forsvar-

ren. Det er sådan set en ny ting, som de radikale her er inde på, og det synes jeg da nok kan være en overvejelse værd. Den overvejelse har ikke noget at gøre med de overvejelser om isolation, vi skal have i retsudvalget; det skal være en selvstændig vurdering, og den vil vi gerne deltage i.

Ebba Strange (SF):

Jeg havde desværre ikke lejlighed til at være til stede under debatten om justitsministerens forslag om nye regler for isolationsfængsling, da jeg var optaget uden for huset.

Jeg har forstået baggrunden for, at det radikale venstre fremsætter dette forslag, sådan – og nu må ordføreren korrigere mig, hvis jeg ikke har forstået det ret – at det radikale venstre med dette forslag ønsker at afprøve, om der i tinget er et flertal, som vil gå længere ned end de tre måneder.

Jeg vil gerne sige – for det havde jeg ikke lejlighed til i oktober – at jeg ikke anser justitsministerens forslag for at være nogen egentlig indskrænkning i den isolationsfængsling, der finder sted i dag. Vi ved, at langt de fleste, der sidder isolationsfængslet, sidder under 3 måneder, og der er også i justitsministerens forslag mulighed for at gå over de tre måneder i særlige tilfælde.

Så kommer de radikale med dette forslag, og jeg hører den socialdemokratiske ordfører sige, at det under udvalgsarbejdet vil vise sig, om vi skal ende på 1, 2 eller 3 måneder, så den melding, som jeg tror de radikale gerne ville have haft ved denne første behandling, har de altså ikke fået.

SF har ikke fraveget sit standpunkt om, at vi mener, totalisolationen bør ud af den danske retsplejelov. Vi mener, den bør afskaffes, og jeg vil i hvert fald i forbindelse med udvalgsarbejdet se at få nogle flere beskrivelser fra England, hvor retsudvalget lige har været, for at få at vide, hvordan de behandler deres varetægtsfanger dér. Det, vi fik at vide derovre, var, at de ikke brugte isolation af varetægtsfanger, og vi ved, at Danmark bruger det i mere udstrakt grad end andre steder. SF vil stadig væk arbejde på at få retten til at totalisolere varetægtsfanger afskaffet.

Det er med det formål for øje, at vi går ind i udvalgsarbejdet.

Grethe Kindberg Jørgensen (CD):

[Grethe Kindberg Jørgensen]

Jeg skal ikke sige ret meget – også jeg vil gerne henvise til, hvad jeg sagde, da forslaget blev behandlet i foråret. Dengang gav jeg udtryk for, at CD er enig i hovedsigtet med forslaget, nemlig at isolationstiden så vidt muligt bør begrænses, men at politiets efterforskningsmuligheder på ingen måde må tilsidesættes.

Jeg vil i dag gerne gentage lidt af, hvad jeg sagde sidst, og som jeg har sagt mange gange, men som jeg ikke tror kan siges for tit, nemlig at en løsning af problemerne i forbindelse med sagsbehandlingstiden, transporttiden ude i provinsen især i forbindelse med fremstilling i retten og lang berammelsestid kan være med til at nedbringe isolationstiden. I det hele taget er hele sagsbehandlingstiden for mig et meget væsentligt område at tage fat på, fordi jeg tror, der heri ligger måneder, som kan give mulighed for ændrede tidsfrister for varetægtsfængslinger i det hele taget.

Jeg vil også gå en lille smule videre og sige, at jeg tror, det forslag fra ministeren, som behandles i retsudvalget, vedrørende påtaleflytning fra statsadvokaten til politimestrene, kan være medvirkende til at løse spørgsmålet om isolation og varetægtsfængslinger.

Jeg skal dog ikke undlade her at gøre opmærksom på, at opklaringsarbejdet efter CDs opfattelse på ingen måde må slækkes. Vi må fortsat yde borgerne en retsbeskyttelse her i landet, ellers er jeg bange for, at retsbevidstheden i langt højere grad, end den er ved i dag, lider et knæk.

Hr. Bjørn Elmquist var inde på, at § 770 a, stk. 3, i forslaget, altså samtykke igennem forsvareren, var noget nyt, og dér kan jeg tilslutte mig hr. Bjørn Elmquist. Jeg synes, det spørgsmål er meget interessant, og jeg synes også, det er noget, vi bør se på i udvalget. I øvrigt synes jeg ligesom ministeren, at det radikale venstres forslag går lidt for vidt, men jeg synes, det er positivt, om vi kunne behandle det sammen med de øvrige forslag, der ligger i udvalget.

Knud Lind (FP):

Jeg skal indledningsvis henvise til, hvad jeg tidligere har sagt om spørgsmålet om isolation. Jeg vil ikke lægge mig fast på nogen bestemt periode. Her er der altså sagt 4 uger.

Jeg vil dog sige noget helt andet til hr. Bernhard Baunsgaard, nemlig at forslaget teoretisk kan komme til at virke stik modsat sin hensigt. Af § 2 i forslaget fremgår det, at hr. Bernhard Baunsgaard ønsker, at der for hvert påbegyndt døgn, den varetægtsfængslede har været isoleret, skal ske afkortning i straffen med to døgn. Altså ét døgn isolation nedsætter den samlede straf med to døgn. Der kan jo nærmest blive rift om at komme i isolation, når man lægger sådan noget frem. Jeg skal i den forbindelse henvise hr. Bernhard Baunsgaard til, at vi under Englandsturen erfarede, at der nærmest var rift om at komme i isolation, fordi man gerne ville have enkeltcelle og ellers kun kunne få dobbeltcelle. Derfor ville de alle sammen dér gerne i isolation, modsat i Danmark, hvor man siger, det er ganske forfærdeligt.

Jeg vil også spørge hr. Bernhard Baunsgaard, om erstatningen skal udregnes på samme måde, efter samme principper og med samme målestok, altså at ét døgn isolation svarer til to døgn varetægtsfængsling.

Hr. Bernhard Baunsgaard vil endvidere have, at isolationstiden højst må vare 4 uger. Dertil vil jeg sige, at hver gang jeg ser hr. Bernhard Baunsgaards værk på tryk, virker det, som om der er noget politifjendsk, ensidigt og enøjet over det. Jeg tror ikke engang, at hr. Bernhard Baunsgaard virkelig har sin gruppe bag sig i det her, og uden at jeg skal drage nogen sammenligning i øvrigt, vil jeg sige, at jeg i den tid, jeg har været i folketinget, har fået et billede af en hund, der har fået et kødben, som den graver ned i haven, hvorefter den, når der er gået et stykke tid, graver det op igen og gnasker lidt på det osv. Nu har vi fået et forslag fra justitsministeren, som vi har diskuteret i længere tid, og alligevel fremsætter man det her, selv om man på forhånd godt ved, at i hvert fald det med de fire uger forhindrer, at forslaget bliver vedtaget. Alligevel fremsætter man det som et pre-stigeforslag. Jeg mener egentlig, hvis jeg skal være helt ærlig, at det radikale venstre havde været bedre tjent med at gå ind i mere seriøse forhandlinger om justitsministerens forslag.

Wilhelm (VS):

Det er da interessant netop at høre en fremskridtsordfører tale om, hvem der har

[Wilhelm]

deres grupper bag sig, og det er måske specielt interessant at høre lige netop hr. Knud Lind, som var den sidste fremskridtsmand, der brød gruppedisciplinen for kun få dage siden – hvad jeg i øvrigt ikke skal bebrejde ham; jeg synes, han gjorde det udmærket – men sådan er det som bekendt med bjælken og skæven.

Jeg synes tværtimod, hr. Knud Lind, at de radikale og hr. Bernhard Baunsgaard skulle have holdt sig til det, som de ved højtidelige lejligheder siger at de helst ville, og ikke begynde at sælge ud, før der overhovedet skal forhandles, men at de, når de selv kommer med et forslag, fremsætter det forslag, som de ude omkring på møderne i landet siger de helst ville have, nemlig fuldstændig at forbyde totalisolation. Det har vi stillet forslag om adskillige gange. Det er stadig væk vor opfattelse. Vi synes, det er uforsvarligt at opretholde et efterforskningskridt, der har de skadevirkninger, som totalisolationen har retsplejemæssigt og muligt helbredsmæssigt. Derfor må det principielle synspunkt være, at et sådant efterforskningskridt ikke bør være tilladt.

Vi har ikke nogen som helst betænkeligheder ved forslaget § 770 a, og det har også altid været indeholdt i vores forslag, nemlig at retten af hensyn til efterforskningen skal kunne bestemme, at den varetægtsfængslede skal holdes isoleret fra bestemte andre personer; det må være det rimelige hensyn, der tages til politiets efterforskning. Når vi har oplevet, at et land som England med fængselsforhold, der belægningsmæssigt og bygningsmæssigt er langt ringere end dem, vi har her i landet, kan leve med at praktisere kun at bruge den delvise isolation – for det var jo det, vi lærte, da retsudvalget var derovre i sommer – så kan jeg ikke se, at det ikke skulle kunne lade sig gøre i Danmark. Der er strukturelle og vistnok også bygningsmæssige forhold i fængselsvæsenet her i landet, der gør det umuligt fra den ene dag til den anden at opnå disse ting. Men så havde jeg hellere set, at man sagde: nu skal disse problemer løses, og vi vil gerne afsætte to eller for den sags skyld tre år til at løse de struktur- og bygningsmæssige problemer i det danske fængselsvæsen, som vil gøre det muligt ligesom i det engelske at nøjes med af hensyn til efterforskningen at benytte delvis isolation. Det havde jeg hellere set, end at

man havde solgt ud på forhånd ved at sjakre om 4 uger, når man ved, at andre kommer med tre måneder, og så håbe at finde en eller anden mellemproportional.

Jeg synes ikke, der er noget som helst, efter at vi har fået kendskab til de engelske erfaringer, som kan begrunde den modvilje, socialdemokratiet hidtil har klynget deres modstand mod en fuldstændig afskaffelse op på, nemlig at de ikke kan se det bevist, at det kan lade sig gøre. Det har vi faktisk set bevist. Hvis der er strukturelle og bygningsmæssige forhold i det danske fængselsvæsen, som umuliggør det lige i dag, så lad os give dem tiden til det, men holde fast i den principielt rigtige målsætning, at vi ikke, når disse forhold er bragt i orden – og de må kunne bringes i orden – vil tillade totalisolation.

Hvad angår forslaget stk. 3, som hr. Bjørn Elmquist var inde på, synes jeg, det lød interessant, at hr. Bjørn Elmquist netop ville generalisere det. Jeg forstod, han ville generalisere det sådan, at kravene om afhøring og afhøringsvilkårene ikke kun skal gælde for isolationsfængslede, men skal gælde i almindelighed, altså at han ville have dem ind i retsplejeloven i almindelighed og drøftet i retsplejeloven i almindelighed og ikke kun i forbindelse med isolationsfængslede. Det synes jeg er, man kunne godt drille lidt og sige meget vidtgående, men bestemt i den rigtige retning. Det vil vi meget gerne være med til at se på, og jeg er både glad og overrasket over, at både venstre og CD hellere ville have en så vidtgående generel bestemmelse som den radikale i stk. 3, så den ikke begrænser sig til isolationsvaretægtsfængslede, men til alle varetægtsfængslede. Det lyder løfterigt på det punkt.

Bernhard Baunsgaard (RV):

For at fortsætte, hvor VS' ordfører slap: det lyder løfterigt, og så må vi se, hvor meget der er i det.

Jeg vil lige understrege nogle ting. SF talte om, at vi bør afskaffe totalisolation. Hvis man læser fremsættelsestalen, ved man, at det også er min indstilling. For at hr. Knud Lind ikke skal finde nogen undskyldning, kan jeg gentage for jeg ved ikke hvilken gang over for hr. Knud Lind, at det naturligvis, når jeg fremsætter et forslag, er på den radikale gruppes vegne. Der er ingen uenighed i

[Bernhard Baunsgaard]

den radikale gruppe om, at totalisolation ikke burde findes i et samfund, der vil kalde sig et retssamfund. Så håber jeg, det er sagt på en sådan måde, at man ikke kan misforstå det.

Hvad angår de bemærkninger, der er faldet fra hr. Knud Linds side om at give ekstra rabat, om jeg så må sige, i form af ekstra fradrag, når det gælder totalisolation og anden form for isolation, sådan noget som domstolene allerede er inde på med hensyn til erstatningsmulighederne, vil jeg henvise til pkt. 3 i forslaget. Der vil hr. Knud Lind kunne få svaret på det spørgsmål. Så det skal jeg ikke trætte med.

Derefter kommer jeg til nogle bemærkninger, som er faldet fra først CDs side. Politiets efterforskningsmuligheder bør på ingen måde beskæres. Så må CD vel også være modstandere af det forslag, som justitsministeren har fremsat, hvorefter isolationen beskæres til 3 måneder, for der er jo trods alt 4 pct., der sidder længere tid end 3 måneder i totalisolation i øjeblikket. Jeg minder om, at landets justitsminister har sagt om isolation, at man ikke kan udelukke, at den også bruges som en handelsvare, altså til at fremtvinge tilståelser fra folk, som ikke har noget at tilstå.

De konservative sagde, at opklaringen skal være det væsentlige, ikke, om det er den ene eller den anden form for straf. Jeg vil gerne være venlig over for den konservative ordfører og sige, at opklaring også for mig er det væsentlige, men jeg agter ikke at godkende, at der bruges et hvilket som helst middel for at nå til en eller anden forklaring på et eller andet, der er sket – og opklaring er vel så i den forbindelse et for stort ord at bruge.

Jeg må tage skarpt afstand fra hr. Hagen Hagensens bemærkninger om, at der er større hensyn at tage til ofrene end til dem, der uskyldigt kommer til at lide under de love, som folketingets fastsætter. Det er vores ansvar, hvis der er nogen, der uskyldigt kommer til at lide under de love, vi vedtager herinde. Det må være vores opgave at præcisere igen og igen, indtil vi ikke rammer uskyldige på en helt urimelig måde som i form af isolation. Det kan ikke undskyldes, at man gennemfører en lov, som man ved kommer til at gå ud over uskyldige på en urimelig måde.

Der vil jeg pege på, at retslægerrådet har sagt, at det af humanitære grunde kan tilsluttes sig ønsket om, at isolation af varetægtsfan-

ger i videst muligt omfang tidsbegrænses. Når vi ved, at skaderne især synes at sætte ind efter 4 uger, er det vel ikke urimeligt, at man siger: så må det i hvert fald af et flertal kunne forstås, at det er her, man skal sætte grænsen.

Når jeg har genfremsat forslaget, er det, fordi jeg mener, som jo også flere ordførere har været inde på, at der i det forslag, som vi behandler i dag, er sket nogle præciseringer i forhold til ministerens forslag. Der er også sket præciseringer med hensyn til, at man får ekstra rabat, altså at man, selv om man dømmes og har været i isolation, får et ekstra nedslag i den endelige straf.

Endelig den væsentligste grund til det. Der blev sagt fra socialdemokratiets side, at man ville se på, hvor man kunne ende, om det var 1, 2 eller 3 måneder. Jeg har meget nøje, så godt det har været muligt, når man ikke deltager i socialdemokratiske gruppemøder, fulgt den diskussion, der har været blandt socialdemokratiske medlemmer af retsudvalget, når de ytrer sig offentligt på dette område, og når jeg har genfremsat mit forslag, er det også under det helt bestemte indtryk, jeg har fået af de ytringer, der er faldet fra de socialdemokratiske retsudvalgsmedlemmer, om, at man i dag er betydelig nærmere ved at acceptere 4 uger i total isolation som det yderste, man vil gå med til. Jeg håber, at min opfattelse er korrekt, og at vi derfor ender med, at et flertal fastslår, at det danske samfund i dag ikke vil acceptere total isolation ud over de 4 uger.

Sammenfattende kan jeg sige, at vi er tilhængere af, at der skal ske en hurtig retsforfølgning. Vi er også tilhængere af, at politiet skal have rimelig gode forhold, når de efterforsker. Men rimelig gode forhold er det ikke, når man med sikkerhed kan sige, at en række mennesker, der er uskyldige, rammes af de bestemmelser, vi har. Vi mener, det vil være muligt at gennemføre det, der kan kaldes delisolation, og at dette vil sikre alle de krav, man med rimelighed kan rejse fra politiets side, og jeg håber meget bestemt, at man i retsudvalget hurtigt når til det. Noget andet er, at det medfører, at vi må henvende os til formanden for retsudvalget og bede hende sørge for, at justitsministerens forslag, der jo foruden isolation og varetægtsfængsling også omfatter behandling af straffesager, bliver delt i to, så vi kan blive færdige med det, der

[Bernhard Baunsgaard]

synes at være et flertal for, nemlig at vi skal lette domstolene, så vi hurtigere kan få dømt forbrydere i dette land.

Medlemmerne har sagt, at jeg optræder meget kategorisk i mit forslag. Når det er nødvendigt, er det, fordi vicepolitidirektør Ole Nørgaard har kunnet udtale, at når der er en bestemt grund til at antage, at sigtede vil modvirke forfølgningen i sagen og man derfor må varetægtsfængsle, så må vedkommende ikke alene fængsles, men også isoleres, og her er ordet brugt i form af total isolation. Derfor er det nødvendigt, at folkettingen optræder kategorisk.

Endnu en gang udtaler jeg håb om, at man hurtigt når til et resultat i retsudvalget, og dér er det en fortsat appel til de socialdemokratiske medlemmer om, skal jeg sige det på den måde, at overtale gruppen til at gå ind for denne begrænsning.

Jimmy Stahr (S):

Ligesom hr. Bernhard Baunsgaard kunne sige, at han talte på sin samlede gruppes vegne, talte også jeg heroppe på min samlede gruppes vegne. Hr. Bernhard Baunsgaard har ingen interesse i at studere hjerte og nyrer hos mig for at se, hvor jeg ligger i den sammenhæng; jeg udtalte, hvad den socialdemokratiske gruppe mener.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Det var også derfor, jeg brugte udtrykket, at når jeg studerer, hvad de socialdemokratiske retsudvalgsmedlemmer siger ude omkring i landet, konstaterer jeg, at de mindst er enige med mig i, at det ikke må være ud over 4 uger, og jeg havde på fornemmelsen, at vi i hvert fald med nogle af dem – det gælder bl.a. hr. Jimmy Stahr – kunne blive enige om, at vi slet ikke skulle have total isolation i Danmark. Jeg synes ikke, der er grund til at tale med så store bogstaver, som hr. Jimmy Stahr har gjort, nemlig at kalde det tortur, men det er i hvert fald noget, som skader helbredstilstanden hos nogle. Hvor mange skal jeg så lade stå hen, for det ved jeg ikke. Nogle – også nogle uskyldige – kommer sig aldrig efter en total isolation, det ved vi hvert fald.

Hagen Hagensen (KF):

Jeg tror, at ingen kan sige mig på, at jeg ikke i årenes løb har søgt at styrke den sigtedes stilling. Det har jeg gjort, når vi drøfter retsplejelov, og jeg vil derfor gerne drage én ting frem af det forslag, som hr. Bernhard Baunsgaard her er kommet frem med, og det er, at man også i tilfælde, hvor der er isolation og der skal finde afhøringer sted, også skal sørge for, at den sigtede har sin forsvarer ved sin side eller udtrykkelig har fået dennes indforståelse med, at han afhøres uden forsvarerens nærværelse. Det er en af de ting, jeg synes er meget væsentlig.

Når hr. Bernhard Baunsgaard i øvrigt taler om og tager til indtægt, hvad retslægerrådet sagde i den erklæring, de kom med i 1979, og som vi får lejlighed til på ny at drøfte i retsudvalget, vil jeg blot henvise til hr. Bernhard Baunsgaards egne ord i fremsættelsestalen, hvor han gengiver retslægerrådets udtalelse på den måde, at det af humanitære grunde kunne tilslutte sig ønsket om, at isolation af varetægtsfanger i videst muligt omfang tidsbegrænses. Der er altså allerede her en åbning fra retslægerrådet om, at man i visse tilfælde måske nok kan gå længere. Jeg må fremdeles holde for, at jeg tror, det er meget vanskeligt at sætte en absolut grænse. Der kan være sager – der behandles vist for resten én ved et nævningeting i øjeblikket – hvor jeg tror, der har været al mulig grund til at have en lang varetægtsfængslingstid og også med anvendelse af isolation under denne. Retten vil tale senere, men der er også en anden sag, jeg gerne vil drage frem. Når man ved, at en mand har skjult særdeles mange penge et sted i udlandet og ikke vil sige noget derom, må man vel egentlig tage skade for hjemgæld og også kunne holde vedkommende i varetægtsfængsling og i en periode i isolation.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Om dette med at isolere folk – og dér kan jeg jo knytte an til det, som hr. Knud Lind forsøgte at afspore debatten med – kan jeg sige, at det naturligvis er én sag, hvis en fange af en eller anden grund ønsker at blive isoleret, ikke have samkvem med de øvrige fanger. Det kan være, fordi forbrydelsen også i fangerens øjne er af en sådan art, at de tydeligt vil give deres mishag til kende over for ham og han ved isolationen kan slippe for det. Det er klart, at den isolation, jeg ta-

[Bernhard Baunsgaard]

ler om, ikke er den frivillige isolation, men den påtvungne isolation. Der kan altså i nogle tilfælde være mulighed for, at et menneske ønsker det, og at et menneske kan tåle det, men vi ved, at der er en række almindelige mennesker, der ikke tåler det, og det er dem, vi skal lovgive for. Vi må ikke have love, der bringer mange mennesker i en situation, hvor de efter de kyndiges opfattelse tager skade.

Nu henviser hr. Hagen Hagensen til en sag, hvor man har totaliseret et menneske – så vidt jeg husker, var det 300 dage – af hensyn til nogle penge. I det tilfælde er det nok gået godt, men det er jo ikke sikkert, det går godt i næste tilfælde. Hvad koster det så at reparere det menneske, hvis dette menneske overhovedet kan repareres? For vi er nødt til at fastholde, at en human retsstat ikke vælger måder at behandle folk, der er berøvet deres frihed, på, der indebærer en risiko for, at det går ud over helbredet. Jeg ønsker som sagt ikke at bruge ordet tortur, men jeg ved ikke, hvad man skal kalde det for og placere det præcist, når man godkender måder, som man ved medfører farer for helbredet. Det kan ikke være en human retsstat, der gør det.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Den fg. formand (Povl Brøndsted):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:

Den fg. formand (Povl Brøndsted):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Landbrugs- og fiskeriudvalget har afgivet betænkning over:

Forslag til lov om ændring af lov om kvalitetskontrol med fisk og fiskevarer. (Lovforslag nr. L 14).

Eksemplarer vil blive omdelt.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Arbejdsmarkedsudvalget (4/11 83):

Udtræder: Roesgaard (SF)

Ny stedf.: Kirsten Fog Hjort (SF)

Erhvervsudvalget (4/11 83):

Udtræder: Roesgaard (SF)

Nyt medl.: Gade (SF)

Markedsudvalget (4/11 83):

Udtræder: Roesgaard (SF)

Nyt medl.: Gade (SF)

Landbrugsudvalget (4/11 83):

Udtræder: Kirsten Fog Hjort (SF)

Nyt medl.: Gade (SF)

Udtræder: Poulsgaard (FP)

Ny stedf.: Tove Niemann (FP)

Skatte- og afgiftsudvalget (4/11 83):

Udtræder: Maisted (FP)

Ny stedf.: Lawaetz (FP)

Miljø- og planlægningsudvalget (4/11 83):

Udtræder: Tove Niemann (FP)

Nyt medl.: Maisted (FP)

Udtræder: Maisted (FP)

Ny stedf.: Tove Niemann (FP)

Retsudvalget (4/11 83):

Udtræder: Lawaetz (FP)

Nyt medl.: H. C. Hansen (FP)

Udtræder: H. C. Hansen (FP)

Ny stedf.: Poulsgaard (FP)

Socialudvalget (7/11 83):

Udtræder: Winnie Møller (S)

Nyt medl.: Lykketoft (S)

Skatte- og afgiftsudvalget (7/11 83):

Udtræder: Winnie Møller (S)

Nyt medl.: Lykketoft (S)

Boligudvalget (9/11 83):

Udtræder: Bjørn Poulsen (SF)

Ny stedf.: Jørn Jespersen (SF)

Forsvarsudvalget (9/11 83):

[Den fg. formand]

Udtræder: Gert Petersen (SF)
Nyt medl.: Jørn Jespersen (SF)

Kirkeudvalget (9/11 83):

Udtræder: Ingerlise Koefoed (SF)
Ny stedf.: Jørn Jespersen (SF)

Det politisk-økonomiske udvalg (9/11 83):

Udtræder: Ingerlise Koefoed (SF)
Ny stedf.: Bjørn Poulsen (SF)

Det udenrigspolitiske nævn (9/11 83):

Udtræder: Ingerlise Koefoed (SF)
Ny stedf.: Jørn Jespersen (SF)

Valutaudvalget (9/11 83):

Udtræder: Ingerlise Koefoed (SF)
Nyt medl.: Bjørn Poulsen (SF)

Nordisk Råd (9/11 83):

Udtræder: Ingerlise Koefoed (SF)
Ny stedf.: Birthe Hansen (SF)

Folketingets næste møde afholdes i morgen, torsdag den 10. november 1983, kl. 13.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den i salen opslåede dagsorden.

Mødet hævet kl. 16.18
